

Умисна закупівля непотрібних товарів **ВИСОКИЙ** рівень ризику

Власник ризику: [Заклад освіти](#)

Підзвітність власника: [Міністерство освіти і науки України](#)

Сфера публічного управління: [Освіта](#)

Чого стосується: [Адміністрування закладу вищої освіти](#)

Нормативна база: [Закон України «Про запобігання корупції»](#)

Дата перегляду ризику: 09.08.2022 року

ОПИС РИЗИКУ:

Закупівлі у закладах вищої освіти здійснюються за нормами Закону України “Про публічні закупівлі”, річного плану закупівель та виключно через систему Prozorro або Prozorro Market. Однак, існують випадки, коли здійснюється закупівля товарів, робіт, послуг, об’єктивна потреба у яких відсутня. Це також може бути придбання коштовних речей, які не мають відношення до освітнього процесу, замість необхідних для навчального процесу товарів (комп’ютерне обладнання, навчальна література, меблі для навчальних приміщень).

Закупівля непотрібних товарів є проявом нецільового використання бюджетних коштів та коштів, що виділяються для організації освітнього процесу у ЗВО.

Непрозорий процес закупівель закладу вищої освіти, у своїй більшості, відбувається за попередньої змови відповідальної посадової особи замовника та конкретного постачальника з метою **отримання неправомірної вигоди або прийняття рішення в умовах конфлікту інтересів (позитивне рішення на користь “своїх”, “пов’язаних” постачальників/підрядників)**. Придбання занадто коштовних речей або об’єктивно непотрібних товарів для ЗВО також свідчить про наявність **приватного інтересу**, і можливого подальшого використання придбаного майна для ЗВО в особистих цілях.

Зазвичай такі закупівлі не відбуваються прозоро, і працівники ЗВО не розуміють що, для кого і з якою метою закуповується. Про такі закупівлі співробітники ЗВО здебільшого дізнаються випадково або вже в процесі ознайомлення з річним звітом адміністрації університету. Що іноді має формальний характер.

Джерела ризику

Відсутня система due diligence (процедур забезпечення належної сумлінності та доброчесності) в університеті в цілому та щодо процедур публічних закупівель зокрема.

Непрозорий процес планування закупівель ЗВО (відсутність інформації на офіційному вебсайті закладу, формальний або зовсім відсутній процес погодження на засіданнях громадської ради, профспілкового комітету).

Недобросовісність посадових осіб, які зловживають своїми повноваженнями з метою придбання товарів (робіт/послуг) для подальшого використання у власних цілях.

Широкі дискреційні повноваження під час підготовки тендерної документації.

Недостатній розподіл обов'язків та внутрішній контроль процесу планування та здійснення закупівель, відсутній моніторинг та оцінка ефективності проведених закупівель (або їх формальний характер).

Стратегічні наслідки

Нецільове використання бюджетних коштів.

Зниження довіри співробітників та здобувачів освітніх послуг до адміністрації закладу вищої освіти.

Брак довіри до конкурентного характеру і прозорості процесу закупівель.

Низький інтерес потенційних учасників брати участь у закупівлях ЗВО.

Корупційні наслідки

Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 ККУ).

Підкуп працівника підприємства, установи чи організації (ст. 354 ККУ).

Нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням (ст. 210 ККУ).

Зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 ККУ) шляхом прийняття рішення про закупівлі непотрібних для навчального процесу товарів.

Порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (ст. 172-7 КУпАП).

Дисциплінарна відповідальність, в тому числі звільнення особи із займаної посади.

СПОСОБИ МІНІМІЗАЦІЇ РИЗИКУ

Нормативні

Не застосовується

Процедурні

- ✓ Розробити окремі політики щодо запобігання конфлікту інтересів посадових осіб, викладачів та співробітників закладу освіти з наданням роз'яснень вимог Закону України "Про запобігання корупції" та порядку дій посадових осіб у випадку його настання.
- ✓ Включити до порядку проведення конкурсу на заміщення вакантних посад в закладі освіти норми про порядок проведення апеляції результатів конкурсу
- ✓ Розробити систему критеріїв оцінювання роботи (рейтингування) науково-педагогічного персоналу Університету та запровадити щорічне рейтингування НПП.
- ✓ Розглянути можливість включення у систему рейтингування критерію, який буде сформований за результатами анонімного опитування студентів щодо оцінювання роботи кожного викладача.
- ✓ Антикорупційному уповноваженому надати функції візування / антикорупційної експертизи проєктів актів (наказів / розпоряджень) та здійснення контролю і координації підвідомчих закладу вищої освіти юридичних осіб.
- ✓ Публікувати на офіційному вебсайті закладу вимоги щодо відбору контрагентів для укладення договорів оренди майна, включаючи вимоги щодо уникнення конфлікту інтересів.
- ✓ У випадку оренди майна для надання послуг, що стосуються усіх або більшості учасників освітнього процесу (харчування, поліграфічні послуги, дозвілля) — публікувати вимоги щодо якості надання таких послуг (ціна, доступ до послуг тощо).
- ✓ Публікувати на вебсайті закладу освіти річні плани закупівель та звіти щодо проведених закупівель і відповідному періоді (пів року або рік).
- ✓ Залучати антикорупційного уповноваженого до моніторингу плану закупівель за результатами завершення закупівельного періоду, що проводиться структурним підрозділом закладу освіти, який відповідає за дотримання законодавчих норм закупівельної діяльності.
- ✓ Автоматизувати дані про кількість та опис місць для поселення в гуртожитки та регулярно оновлювати такі дані (наприклад, по завершенню кожного сесійного періоду, випуску / набору магістрів на різні спеціальності).
- ✓ Розглянути можливість створення системи електронної черги на поселення в гуртожиток або аналогу такої системи, де студент(к)и зможуть реєструватися та бачити свій порядковий номер в черзі. Пільгові категорії студентів можуть перебувати у закритих списках, при цьому, інші зможуть бачити лише загальну кількість заброньованих місць для пільгових категорій.
- ✓ Впроваджено порядок формування та використання благодійних внесків, чітко визначити заходи контролю за надходженням коштів або матеріальних цінностей та формат публічного звітування за надходження та використання коштів з таких фондів.
- ✓ Розробити внутрішні політики співпраці з політичними партіями та громадськими організаціями, де передбачити положення щодо виявлення та врегулювання конфлікту інтересів та публічно зробити заяву, що примус студентів та викладачів до участі у політичних заходах заборонений.

Індикатори виконання
плану дій

Відповідальний
суб'єкт

Потреба у
фінансових
витратах

Визначено внутрішні внутрішню політику з проведення закупівель із залучення уповноваженого до проведення закупівель та перевірки контрагентів.

**Заклад
освіти**

НЕ ПОТРЕБУЄ

ПІДТВЕРДЖЕННЯ ІСНУВАННЯ РИЗИКУ

Реєстр судових рішень

Інші джерела

Кейс

За даними "Prozorro" один з університетів у 2018 році уклав угоду з науково-технічним центром про закупівлю радіообладнання на суму 881 тис. грн. Тендерна процедура двічі скасовувалась, у тому числі частково (за лотом), через відсутність достатньої кількості тендерних пропозицій. На цю закупівлю звернули увагу ЗМІ, адже необхідність у придбанні такого обладнання є сумнівною.

Тегування:

ОСВІТА

ВИЩА ОСВІТА

РИЗИКИ В ОСВІТІ

АДМІНІСТРУВАННЯ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ